

2013. július

Jelenségnaptár

HOLDFÁZISOK

Július 8.	07:14 UT	újhold
Július 16.	03:18 UT	első negyed
Július 22.	18:15 UT	telehold
Július 29.	17:43 UT	újhold

Merkúr: A bolygó legjobban megfigyelhető hajnali láthatósága kezdődik el júliusban. Nem könnyű megfigyelni július 23-án a Naptól 17,2°-ra járó jókora, 9,3"-es 0,18 fázisú és 1,5 magnitúdós merkúrsarlót (CM=212°); pontosan pólusra állt GOTO-s vagy osztott-körös mechanikával próbálkozunk. A sarló gyorsan húzódik, július 30-ára eléri legnagyobb nyugati kitérését 19,6°-ra a Naptól. Az ekkor 7,7"-es és 0,38 fázisú sarló 0,3 magnitúdó fényességű (CM=251°). Másfél órával kel a Nap előtt, így már szabad szemmel is megpillantható. A déli féltekén a Solitudo Criophori, az északon a S. Phoenicis markáns sötét foltjai bukkannak majd fel.

Vénusz: Fényesen ragyog az esti égen, közel másfél órával nyugszik a Nap után. Noha egyre távolabb látszik a Naptól, az ekliptika horizonthoz viszonyított helyzetének változása miatt láthatósága nem javul. Fényessége -3,9 magnitúdó, átmérője 11,1"-ről 12,5"-re nő, fázisa 0,9-ről 0,83-ra csökken. A még majdnem teli korong kiválóan megfigyelhető szűrő nélkül napnyugta előtt nap-pali égen, napnyugta után pedig már ibolya szűrővel is érdemes próbálkozunk.

Mars: Előretartó mozgást végez a Taurus, majd a Gemini csillagképben. Majdnem két órával kel a Nap előtt, a hajnali keleti ég alján kereshető. Fényessége 1,5 magnitúdóról 1,6 magnitúdóra csökken, átmérője 3,8"-ról 3,9"-re nő.

Jupiter: Előretartó mozgást végez a Gemini-ben. Hajnalban kel, napkelte előtt már kereshető a keleti ég alján, feltűnő égitestként. Fényessége -1,9 magnitúdó, átmérője 32".

Szaturusz: Az éjszaka első felében látható, éjfél után nyugvó bolygó még mindig kiválóan megfigyelhető. Napnyugta után egy órával még 25° magasan észlelhetjük. Fényessége 0,6 magnitúdó, átmérője 17".

Uránusz: Éjfél előtt kel, az éjszaka második felében látható. Két órákor már eléri a 25°-os magasságot, és kiválóan megfigyelhető. 17-én előretartó mozgása hátrálóvá válik a Pisces csillagképben.

Neptunusz: A késő esti órákban kel. Az éjszaka nagy részében látható az Aquarius csillagképben. Éjjel egy órára átlépi a 20°-os horizont feletti magasságot, kiválóan megfigyelhető.

Kaposvári Zoltán, Kiss Áron Keve

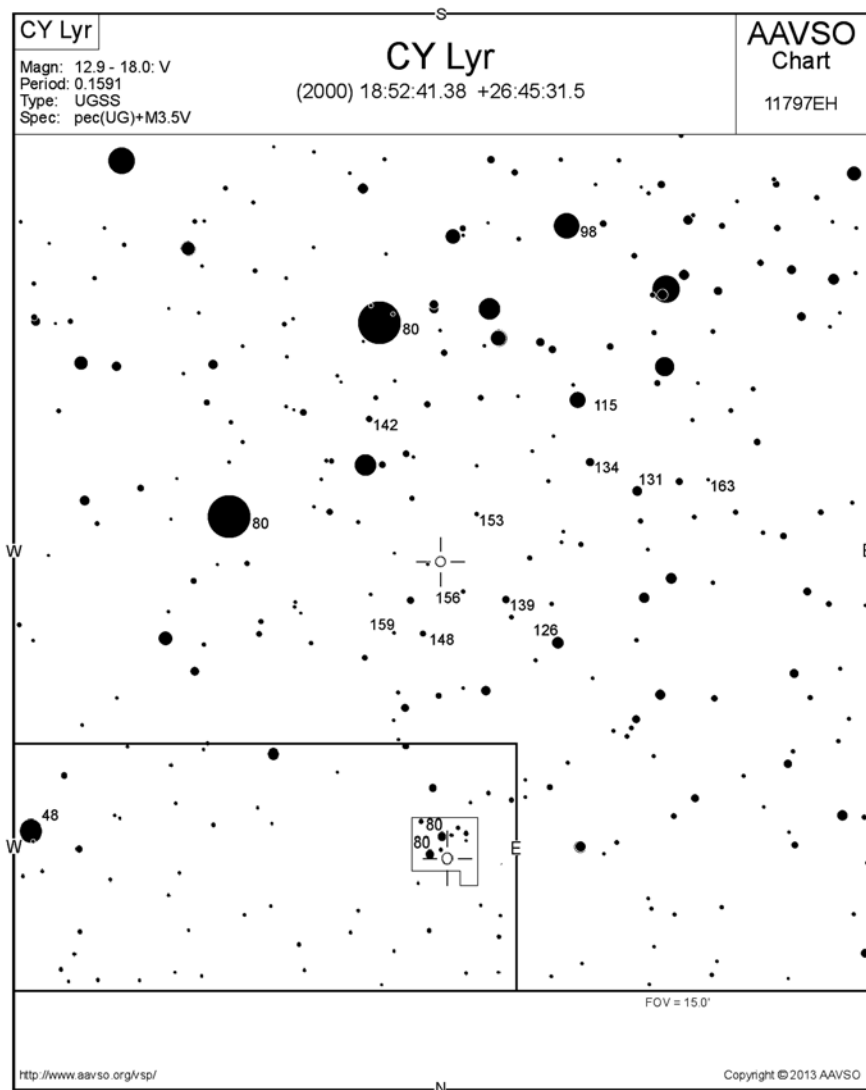
A hónap mélyég-objektuma: az IC 4756 NY Ser

A halmazról a mélyég-rovat hasábjain olvashattunk bővebben. A hatalmas, 1 fokos nyílt csillagcsoportot binokulárokkal, RFT-kkel vegyük célba, ekkor felbontva láthatjuk a 9–10 magnitúdós halmaztagok sokaságának együttes, 4,5 magnitúdós derengését. Szabad szemmel nézve Tejút-foltnak tűnik. A laza, de zavarba ejtően gazdag csoport 1700–1800 fényév távolságból tizen felénk. Észleljük: fotózzuk és rajzoljuk a nyári égboltnak eme különlegességét, és a mélyég-rovatban említett további égitesteket is! Ehhez derült júliusi éjszakákat kíván

Sánta Gábor

A hónap változócsillaga: a CY Lyrae

Havi ajánlatunkban a nyári égboltról egy olyan törpenóvát mutatunk be, amely a világ változóészlelői körében közkedvelt, ám hazánkban – némileg meglepő módon – kevésbé népszerű. A CY Lyrae a 4,8 mag-

nitídós HD 173780 jelzésű csillagtól mintegy másfél fokkal keletre található, könnyen azonosítható, igen jellegzetes csillagcsoportosulás közelében. Viselkedését tekintve a FO Perseihez hasonlítható, gyors lefolyású kitörései 12–18 naponta követik egymást. Ezek – minden kiugró anomáliát mellőzve – szinte minden esetben 13 magnitúdó

körül tetőznek, és csak elvétve figyelhetünk meg három napnál hosszabb maximumát, érdekes módon fényessége ilyenkor némileg halványabb szinten „leragad”. Kellemszerűen valószínűsítéssel várható pozitív megfigyelése érdekében napi rendszerességgel észlelését javasoljuk.

Bgb